

Şeffaf Hakemlik Modeli Nasıl İşliyor?

Dr. Abdullah DEMİR

Editor-in-Chief | ORCID: 0000-0001-7825-6573

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi | ROR ID: 05ryem72

Öz: Bilimsel makalelerin alan uzmanlarınca yayımlanmadan önce incelenmesini ifade eden hakem değerlendirmesi, 20. yüzyılda yaygınlık kazandı. Bu uygulama, makalelerin kalitesini değerlendirmek için önemli ve gereklidir. Türkiye merkezli yayın yapan Eskiye'ni dergisi Mart 2022'de hakem raporlarını tüm okuyucuların kullanımına sunmaya karar verdi. "Şeffaf Hakemlik" olarak bilinen bu modelde hakem raporları, yazarların yanıtları ve editör kararlarının tümü, makale ile birlikte yayımlanmaktadır. Şeffaf hakem değerlendirmesi, daha fazla hesap verebilirlik anlamına gelir. Hakem süreci sahtekarlığı, önyargı ve sonuçların manipülasyonu ihtimali bu modelde daha azdır. Eskiye'ni dergisinde Mart 2022 tarihinden itibaren görev alacak hakemlere, hakem raporlarının makalelerle birlikte hakem isimleri kapatılarak yayımlanacağı bildirilmiştir. Bu uygulama, makale değerlendirme sürecinde şeffaflığı sağlayacaktır. Böylece yazarlar ve okurlar, makalenin hangi değerlendirme ve işlemlerden sonra yayımlandığını görebilecektir. Ayrıca bu uygulama ilk defa makale yayımlamayı düşünen araştırmacılara hakem sürecinin nasıl işlediği konusunda bilgilendirme imkânı sunacaktır. Eskiye'ni, gönderilen makalelerin değerlendirilmesinde editöryal iç inceleme ve dış hakem değerlendirmesi olmak üzere iki aşamalı bir süreç işletmektedir. Gönderim yapıldıktan hemen sonra Baş Editör, makaleyi derginin amaç ve kapsamına uygunluk ile araştırma ve yazımda etik standartlara bağlılık açısından kontrol eder. Sonrasında dergi yayın politikasına uygun makaleleri, editöryal inceleme için Editör Yardımcısı'na yönlendirir. İlk iç hakem, Yardımcı Editörler arasından seçilir. Editör Yardımcısı, makaleyi dergi yazım kurallarına uygunluk açısından inceler ve makaleyi intihal tespiti için Turnitin taramasına tabi tutar. Bu süreçte iç hakemin kimliği yazara, yazarın kimliği de hakeme açıktır. Sonrasında diğer iki iç hakem, Yayın Kurulu üyeleri arasından seçilir. İç hakemler, makaleyi konu, yöntem ve sonuçları açısından değerlendirerek ayrıntılı değerlendirme sürecine alınıp alınmamasına karar verirler. Dış değerlendirme aşamasında, Alan Editörü tarafından makalenin konusuna dair araştırması bulunan uzmanlar arasından iki dış hakem seçilir. Makale konusunda çalışması bulunan uzman bulunamazsa, hakemler o bilim dalında doktora derecesine sahip araştırmacılar arasından belirlenir. Hakemler konusu, yöntemi ve sonuçları açısından makaleyi ayrıntılı bir şekilde değerlendirerek yayımlanıp yayımlanmamasına dair görüş belirtirler. Hakem raporlarının ikisi de olumlu ise çalışma, Baş Editörün kararı ile yayıma kabul edilir. İki hakemden birinin olumsuz kanaat belirmesi halinde çalışma, üçüncü bir hakeme gönderilir. Çalışmalar, en az iki hakemin olumlu kararı ile yayıma kabul edilir. Kabul edilen çalışma Baş Editör tarafından son kez okunur. Akabinde İngilizce dil kontrolüne gönderilir. Yayına hazır olan makaleler, hakem raporları ile birlikte yayımlanır. Şeffaf hakemlik modeli, tek ve çift kör hakemlik modelleri kullanan dergiler için tamamen uygundur.

Anahtar Kelimeler: Akademik Yayıncılık, Hakem Süreci, Çift Taraflı Kör Hakemlik, Şeffaf Hakem Modeli, Eskiye'ni

Mart 2022'de Eskiye'ni dergisinin Şeffaf Hakemlik Modelini benimseyeceğini yazarlarımıza ve hakemlerimize duyurmuştuk. Bu ne anlama geliyor ve inceleme süreci nasıl işliyor?

Eskiye'ni dergi olarak, Mart 2022'de hakem raporlarını tüm okuyucuların kullanımına sunmaya karar verdik. Bu hakemlik modeli "Şeffaf Hakemlik" olarak bilinir. Bu tarihten itibaren görev alacak hakemlere, isimlerinin kapatılarak hakem raporlarının makalelerle birlikte yayımlanacağı bildirilmiştir. Bu uygulama, makale değerlendirme sürecinde şeffaflığa yol açacaktır. Böylece yazar ve okurlar, makalenin hangi değerlendirme ve işlemlerden sonra yayımlandığını görebilecektir. Ayrıca bu uygulama ilk defa makale yayımlamayı düşünen araştırmacılara hakem sürecinin nasıl işlediği konusunda bilgilendirme imkânı sunacaktır.

Makale İnceleme Süreci

Dergimiz, makalelerin değerlendirilmesinde iç editöryal inceleme ve dış hakem değerlendirmesi olmak üzere iki aşamalı bir süreç işletmektedir. Dergimizde kullanılan hakem süreci hakkında aşağıda ayrıntılı bilgi sunulmuştur:

İnceleme Zamanı: Yayın Öncesi

Hakem Sayısı: Üç İç Hakem (Editöryal İnceleme) - İki Dış Hakem (Akran Değerlendirmesi)

Yazar-Hakem Etkileşimi: Editörler, hakemler ve yazarlar arasındaki tüm etkileşimlere aracılık eder.

Hakem Etkileşimi: Hakemler sadece editörlerle iletişim kurabilir.

İncelemede Geçen Süre: Ortalama 70 Gün / 10 Hafta

İntihali Önleme Benzerlik Taraması: Yapılıyor – Turnitin

Baş Editör İncelemesi: Gönderim yapıldıktan hemen sonra Baş Editör, makaleyi derginin amaç ve kapsamına uygunluk ile araştırma ve yazımda etik standartlara bağlılık açısından ön kontrolden geçirir. Sonrasında Editör, dergi yayın politikasına uygun makaleleri, Editöryal (İç) İnceleme için Editör Yardımcısı'na yönlendirir.

Editöryal (İç) İnceleme: Bu aşamada, üç iç hakem görev alır.

İç Hakem 1 (Hakemlik Türü: Açık Hakemlik): İlk iç hakem, Baş Editör tarafından Yardımcı Editörler arasından seçilir. Editör Yardımcısı, makaleyi dergi yazım kurallarına uygunluk açısından inceler ve makaleyi intihal tespiti için Turnitin taramasına tabi tutar. İç hakemin kimliği yazara, yazarın kimliği de hakeme görünür.

İç Hakem 2 ve 3 (Hakemlik Türü: Çift Taraflı Kör Hakemlik): İki iç hakem, uzmanlık alanlarına göre Yayın Kurulu üyeleri arasından Editör Yardımcısı tarafından seçilir. İç hakemler, makaleyi konu, yöntem ve sonuçları açısından değerlendirirler ve ayrıntılı değerlendirme için makalenin hakem sürecine alınıp alınmamasına karar verirler. Süreç boyunca iç hakemlerin kimliği yazara, yazarın kimliği de hakemlere gizli tutulur.

Hakem (Dış İnceleme) Süreci: Bu aşamada, iki dış hakem görev alır.

Dış Hakem 1 ve 2 (Hakemlik Türü: Çift Taraflı Kör Hakemlik): Makalenin konu üzerinde araştırma yapmış araştırmacılar arasından Alan Editörü tarafından iki dış hakem seçilir. Makale konusu ile ilgili araştırma yapan hakem bulunamazsa, hakemler o bilim dalında doktora derecesine sahip araştırmacılar arasından belirlenir. Hakemler makaleyi konusu, yöntemi ve sonuçları açısından ayrıntılı bir şekilde değerlendirerek makalenin yayınlanıp yayınlanmaması konusunda görüşlerini belirtirler. Hakem raporlarının ikisi de olumlu ise çalışma, Baş Editörün kararı ile yayıma kabul edilir. İki hakemden birinin olumsuz kanaat belirmesi halinde çalışma, üçüncü bir hakeme gönderilir. Çalışmalar, en az iki hakemin olumlu kararı ile yayımlanabilir. Süreç boyunca dış hakemler yazarın, yazar da hakemlerin kimliğini öğrenemez.

Makalenin Yayıma Hazırlanması: Yayıma kabul edilen çalışma Baş Editör tarafından son kez okunur. Sonrasında İngilizce dil kontrolü için Dil Editörüne sunulur. Yazardan metni Baş Editör ve Dil Editörünün talepleri doğrultusunda revize etmesi istenir. Revize metin Baş Editör tarafından dizgiye gönderilir. Dizgisi yapılan makalelerin hangi sayı içinde yayımlanacağı, Baş Editör tarafından planlanır.

Hakem Raporlarının Yayımlanması (Şeffaf Hakemlik): Hakem raporları hakem isimleri kapatılarak yayımlanır: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eskiyeeni/page/13397>

Yayımlanma Sonrası Yorumlar: Yayımlanan makaleler, sosyal medya platformlarında tanıtılır ve platform kullanıcılarının tarafından yapılan yorumlar takip edilir.

Etik İhlal Bildirimleri: Yayımlanan makalelere ilişkin hata ve etik ihlal bildirimleri eskiyenidergi@gmail.com e-posta hesabı üzerinden takip edilir.

How does the transparent peer review process work?

Dr. Abdullah DEMİR

Editor-in-Chief | ORCID: 0000-0001-7825-6573

Ankara Yıldırım Beyazıt University | ROR ID: 05ryem72

Abstract: Peer review, which refers to the review of manuscripts by field experts in the field before they are published, became a mainstream practice in the 20th century. Peer review is a necessary practice to evaluate the quality of scientific articles. Eskiyei decided to publish the reviewer reports, and author responses to these reports, alongside the article to all readers in March 2022. This practice is known as “transparent peer review,” TPR for short. With the TPR, peer the reviewers' reports, the authors' responses, and the editors' decision letters are all published, alongside the article. The TPR implies greater accountability while less opportunity for review fraud, bias, or manipulation of results. As of March 2022, all reviewers were informed that their reports will be published alongside the article, without disclosing their identities. This practice will help promote transparency in the peer review process. Thus, the author and readers will be able to see the evaluation process the article went through until it was published. In addition, this practice will inform researchers planning to publish an article for the first time about how the refereeing process works. Eskiyei operates a two-stage process in the review of submitted manuscripts: the Internal editorial review and the external review process. Immediately after submission, the editor checks the manuscript to check if it fits the journal's purpose and scope and adheres to principles of ethical research and writing standards. Afterward, the editor sends the manuscripts that complies with the journal's publication policy to the assistant editor for editorial review. At this stage, three internal reviewers take charge. The editor selects one of the assistant editors as the first internal reviewer. The assistant editor examines the manuscript for compliance with the journal writing rules and checks the manuscript for plagiarism through Turnitin. During this process, the reviewers' identity is visible to the author and vice versa. The assistant editor determines the other two internal reviewers from the members of the editorial board based on their field of expertise. Internal reviewers evaluate the manuscript in terms of its subject, method, and results and decide whether it should be sent to external review for detailed evaluation. The external review is double-blind review; that is, the author and the reviewers do not know each other. The section editor selects two external reviewers among researchers who have carried out research on the manuscript's topic. The reviewers evaluate the article in detail in terms of its subject, method, and results and write their recommendations about whether the paper should be published or not. If both reviewers' reports are positive, the study is accepted for publication with the decision of the editor. Manuscripts can be published with the positive decision of at least two reviewers. The editor rereads the manuscript accepted for publication. It is then submitted to the language editor for English editing. Finally, the peer reviewers' reports, authors' responses, and editors' decision letters are all published, alongside the accepted articles. This process is fully compatible with journals using single or double anonymized review.

Keywords: Academic Publishing, Peer Review Process, Double Anonymized, Transparent Peer Review, Eskiyei

In March 2019, we announced to our authors and reviewers that Eskiyei would adopt Transparent Peer Review. What does this mean, and how does the Review process work?

We have decided to publish the reviewer reports, and their response, alongside the article to all readers in March 2022. This review practice is known as “transparent peer review.” As of March 2022, it has been reported to all reviewers that their names will be closed, and their reports will be published alongside the article. This practice will lead to transparency in the peer review process. Thus, the author and readers will be able to see after which evaluation and process the article was published. In addition, this practice will inform researchers considering publishing an article for the first time about how the refereeing process works.

The Peer Review Process

Eskiyeeni operates a two-stage process in the review of submitted manuscripts: The Internal editorial review and The External review process. Detailed information about the review process used in the journal is given below:

Review Timing: Pre-publication

Reviewers: Three Internal Reviewers (Editorial Review)- Two External Reviewers (Peer Review)

Mediation: Editors mediate all interactions between reviewers and authors

Reviewer interacts: Editor

Number of days between submission & last decision: Average 70 Days/10 Weeks

Plagiarism checks: Yes – Turnitin

The Editor-in-Chief's review: Immediately after submission, the Editor-in-Chief pre-checks the manuscript to comply with the journal's purpose, scope and adhere to ethical research and writing standards. Afterward, the Editor-in-Chief directs the manuscripts that comply with the journal's publication policy to the Assistant Editor for Editorial (Internal) Review.

The Editorial (Internal) Review Process: At this stage, three internal reviewers take charge.

Internal Reviewer 1 (Identity Transparency: All identities visible): The Editor-in-Chief selects the first internal reviewer from the Assistant Editors. The assistant editor examines the manuscript for compliance with the journal writing rules and scans the article for plagiarism by Turnitin. Reviewer identity is visible to the author; author identity is visible to reviewer, reviewer and author identity is visible to (decision-making) editor.

Internal Reviewers 2 & 3 (Identity Transparency: Double Anonymized): The Assistant Editor determines the two internal reviewers from the members of the Editorial Board according to their field of expertise. Internal reviewers evaluate the manuscript in terms of its subject, method, and results and decide whether it should be included in the external review process for detailed evaluation. Reviewer identity is not made visible to the author, author identity is not made visible to the reviewer, reviewer, and author identity is visible to (decision-making) editor.

The Peer Review (External Review) Process: Two external reviewers take charge at this stage.

External Reviewers 1 & 2 (Identity Transparency: Double Anonymized): The Section Editor selects two external reviewers from the scholars who have done research on the manuscript topic. If the reviewer who has done research on the manuscript topic cannot be found, the reviewers are determined from among scholars who have a doctorate in that field of science. The reviewers evaluate the article in detail in terms of its subject, method, and results and express their opinions on whether the paper should be published or not. If both reviewers' reports are positive, the study is accepted for publication with the decision of the Editor-in-Chief. If one of the two reviewers has a negative opinion, the study is sent to a third reviewer. Manuscripts can be published with the favorable decision of at least two reviewers. Reviewer identity is not made visible to the author; author identity is not made visible to the reviewer; reviewer and author identity are visible to (decision-making) editor.

Manuscript Preparation for Publication: The Editor-in-Chief rereads the manuscript accepted for publication. It is then submitted to the Language Editor for English Editing. The author is requested to revise the text in line with the demands of the Editor-in-Chief and Language Editor. The revised text is sent to the typesetting by the Editor-in-Chief. The Editor plans the issue in which the typed manuscript will be published.

The Review Reports' Publication (Transparent Peer Review): Peer reviews are published but not signed. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eskiyeeni/page/13397>

Post-publication Commenting: Published articles are promoted on social media platforms, and comments made by platform users are followed.

Complaints: Ethical complaints are followed via the eskiyenidergi@gmail.com e-mail account.